

Motion till riksdagen

1988/89:Fi78

av Daniel Tarschys m.fl. (fp)

med anledning av prop. 1988/89:150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1989/90, m.m. (kompletteringsproposition)

Barnomsorg måste finnas i de former och vid de tider som föräldrarna efterfrågar den. Folkpartiet anser det därför vara en viktig uppgift att barnomsorgen byggs ut till full efterfrågetäckning. Vi vill i detta sammanhang hänvisa till folkpartiets partimotion (1988/89:So622) där vi har begärt ett förslag till ett "krispaket" för barnomsorgen, vilket riksdagen nyligen behandlat.

Tyvärre motverkar regeringen målet om den fulla efterfrågetäckningen på flera sätt. Detta sker dels genom att den uppreser spärrar mot vissa former av barnomsorg, dels genom att man successivt urgröper statsbidragen.

1. Under de senaste årtiondena har socialdemokraterna först motsatt sig men senare accepterat statsbidrag till familjedaghem samt daghem i ideell regi. Motståndet mot barnomsorg i enskild regi kvarstår och har lett till den s.k. lex Pyslingen.

Enligt vår övertygelse måste olika former av barnomsorg av hög kvalitet välkomnas. En sådan öppen och positiv attityd gagnar också utbyggnaden av barnomsorgen. Inte minst i en tid då personaltillgången är svag är det viktigt att det finns ett väl tilltaget utrymme för förnyelse och tjänsteutveckling inom barnomsorgen.

2. Statsbidragen till barnomsorgen har under de senaste fem åren successivt urgröpts.

Ett av socialdemokraternas fyra "heliga" vallöften i 1982 års valrörelse var att höja den statliga kostnadstäckningsnivån från 40 till 49 procent. Detta löfte infriades, t.o.m. med råge, genom det statsbidragssystem som infördes 1984. Därefter har emellertid täckningsgraden stegvis sänkts och ligger f.n. på cirka 36 procent. Detta är lägre än den nivå som socialdemokraterna angrep i 1982 års valrörelse.

Enligt kommunförbundets beräkningar uppgick den kumulerade urgröpningen från 1984 omräknad i 1988 års penningvärde till drygt 5,5 miljarder kronor. Detta motsvarar 80 000 helt finansierade daghemsplatser. Urgröpningen har tillgått så att beloppen för statsbidragen har fastställts med flera års mellanrum varvid mellanliggande penningvärdeförsämring endast delvis har kompensrats.

Det nu framlagda förslaget följer helt detta mönster. Regeringen föreslår en viss uppräknings av statsbidragen fr.o.m. 1990, men påslaget är så blygsamt tilltaget att det reala värdet av statsbidragen fortsätter att sjunka. Dessutom

finansieras hela höjningen av kommunerna själva via den föreslagna höjningen av skatteutjämningsavgiften på 9 öre/skr.

Folkpartiet motsatte sig konstruktionen av det nya statsbidragssystemet 1987 och vidhåller även nu sin kritik. Ett nytt system bör utarbetas som bör vara så administrativt lätthanterligt som möjligt samt neutralt gentemot olika huvudmän. Staten bör inte ha ambitionen att föreskriva vilka omsorgsformer och vistelsetider som är lämpliga. En del av det statliga stödet till barnomsorgen bör kanaliseras via föräldrarna i form av vårdnadsbidrag. Lex Pyslingen bör upphävas. Statsbidragssystemet bör inte ensidigt gynna långa vistelsetider. I likhet med regeringen anser vi att särskilda stimulanser kan behövas för att öka utbudet av barnomsorg på obekväma tider, men detta stöd bör inte enbart knytas till institutioner. Särskilda bidrag kan också erfordras för att stödja integrationen av barn med behov av särskilt stöd.

Under uppbyggnadsfasen anser vi det vara nödvändigt och naturligt att statsbidragen till barnomsorgen ökar. Eftersom vi förutsätter att utbyggnaden blir ännu snabbare med den vidgade etableringsfrihet och ökade valfrihet för föräldrarna som vi förordar utgår vi från att påslaget under 1991/92 kommer att behöva bli större än de 900 milj. kr. som regeringen nu beräknar. Anslagsfrågan har riksdagen emellertid inte att pröva vid detta tillfälle.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställer vi, med avstyrkan av regeringens förslag i bil. 4 avsnitt 3.5 p. 1-2,

att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett nytt statsbidragssystem i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen.

Stockholm den 10 april 1989

Daniel Tarschys (fp)

Barbro Westerholm (fp)

Ingrid Ronne-Björkqvist (fp)

Ulla Orring (fp)

